

גוט שבת Gut Sábész

18. évfolyam 2. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:18 • י"ב תשרי תשע"ו • 2015. 09. 25. • פרשת האזינו • Szombat kimenetele: 19:20

Az átmeneti szállás

Míg a *Ros Hásáná* és *Jom Kipur* közötti időszak a megtérés és megbocsátásé, addig a *Jom Kipur*tól *Szukkotig* terjedő napok a készülődés jegyében telnek. Ideiglenes hajlékot építünk állandó otthonunk biztonságos falain kívül. Felkutadjuk az elérhető legszebb és legtökéletesebb *lulávot*, a leghibátlanabb *etrogot* és ünnepi csokorba kötjük őket mirtuszággal (*hádász*) és fűzfaveszőkkel (*arává*). Ünnepeket szervezünk, amikor majd barátainkkal együtt eszünk a *szukkában* és élvezzük azt a különleges parancsolatot, amit teljes testünkkel teszünk meg: a sátorban ülés *micváját*.

Jom Kipur végeztével Izrael népe kalapácsért nyúl és átmeneti, árnyékot adó hajlékot emel. Vannak kis *szukkák*, és vannak nagyok. Vannak fel-

díszítettek, és olyanok, amiket maga a *micva* díszít csupán. Állnak *szukkák* teraszokon, kertekben, tetőkön és utcákon. Vannak *szukkoti* sátrak, amik mozogni is képesek, mivel kamionokra, bringóhintókra vagy éppen csónakokra építették őket. Vannak előre gyártottak, melyeket rövid idő alatt, könnyedén felállíthatunk és vannak, amik egyedi tervek alapján készülnek el több nap alatt.

Közös tulajdonságuk, hogy átmeneti szállásnak készülnek, elég stabilak ahhoz, hogy a szél ne fújja el őket, de nincs állandó tetejük, csupán növények – például leveles ágak, nád – alkotta *szcháh* fedi őket, ami ugyan nagyobb részt beárnyékolja a sátrat, de amin át bebetekinthetnek éjjel a csillagok. Időleges otthonun-

kat csupán ennyi választja el a szabad égtől.

Amikor kiköltözünk a sátorba, őseinkre emlékszünk, akik negyven éven át vándoroltak a pusztában, fejük felett az Örökkévaló óvó fellegével. Semmi akadályja nincs annak, hogy a *szukkát* a lehető legszebben díszítsük fel, csinosan berendezzük, otthonossá tegyük. Azonban, ha feltekintünk – és fel kell tekintenünk, amikor áldást mond a *szukkában* ülés *micvájára* – a kevéске védelmet nyújtó *szcháh*ot és felette az eget fogjuk látni. A *szukkában* ülés ráébreszt bennünket arra, hogy minden, amit állandónak gondolunk, az otthonunk, a javaink, mind átmenetiek. Az egyetlen, ami állandó, amit magunkkal viszünk bárhová, azok az elvégzett *micváink*.

Steiner Zsófia

Kóser séták

Folytatódnak a kóser séták! Ismerje meg Budapest kóser éttermeit, tudja meg, miért van két mosogató egy kóser konyhában és kóstoljon bele a zsidó gasztronómia remekeibe! A séta megállóiban betekinthetnek egy zsidó család konyhájába és azt is megtudhatják, milyen egy kóser edény.

Jelentkezés:

koserseta@zsido.com.

A következő séta időpontja:
október 11.

Ráckevei sábaton

Ha egy igazi sábesz keretében emlékezetes hétvégét szeretné kellemes környezetben, jó társaságban, családi hangulatban eltölteni, akkor Ráckeve a legjobb választás. A négycsillagos wellness hotel, a felejthetetlen sábiti hangulat, az érdekes előadások és gyerekprogramok egyszerre adnak kikapcsolódást testnek és léleknek.

Téma:

A zsidó történelem nagyjai.

Időpont:

október 30-november 1.

Jelentkezés és további információ: 268-0183 vagy posta@zsido.com címen

Szukkoti karnevál a parkban

2015. szeptember 30-án és október 1-jén délután szukkoti parti a Szent István parkban. Arcfestéssel, ugrálóvárral és az ünnep kellékeivel vár minden kis és nagygyereket az Alef Kids 16-19 óráig.

Október 4-én pedig ugyanitt 10-16 óráig várják az ünneplőket a fergeteges szukkoti karneválon. Gólyalábas bemutató és gokart, arcfestés és svédasztal: itt minden együtt van egy sátoros bulihoz!

Szukkák szárazon, vízen, úton, útfélen

Hetiszakasz

Az utolsó figyelmeztetés

Hetiszakaszunk – *Háázinu* (5Mózes 32:1-52.) – a Tóra utolsó előtti szakasza, Mózes hattüdalát tartalmazza. A lírai költemény formájában előadott „utolsó figyelmeztetés” nyomatékosan kéri a zsidó népet, maradjon hű az isteni Tórához a vezér halála után is. Röviden, pár mondatban felvázolja a zsidó nép történetét, Isten segítségét, és leírja, milyen szörnyű lesz a büntetés, ha hátat fordítanak Istennek és Törájának. A szakasz azzal végződik, hogy Isten felszólítja Mózeszt, menjen fel a Nebó hegyére, ahol meg fog halni. Ezelőtt még azonban, a következő szakaszban, megáldja Izraelt.

Zsidó világhíradó Beiktatták Japán első főrabbját

A tokiói chábád központ vezetőjét, Binyamin Edery rabbit nevezte ki országos főrabbinak a japán törvényhozó testület.

Edery rabbi 16 éve vezeti a chábád központot Tokióban. Az izraeli főrabbinátus – odaadó munkája elismeréseképpen – már három éve főrabbinaként kezeli őt, és most a japán kormány is elfogadta őt a posztra egy hivatalos ceremónia keretében.

Jechezkel Edery rabbi a Rebbe küldötteként, 1999-ben érkezett Japánba feleségével, hogy chábád központot alapítsanak. Ajtajuk nyitva áll a helyi zsidó lakosok, illetve az átmenetileg Japánban tartózkodó zsidó turisták, üzletemberek, diákok számára. Edery rabbi kiemelt feladatának tartja, hogy a lehető legtöbb nem-zsidónak megtanítsa Noé fi-

ainak hét törvényét, melyet a zsidó hagyomány szerint mindenkinek be kell tartania.

Munkájuk a kóser élelmiszerek engedélyezésétől, a húsvágás megszervezésén át az oktatásig sok mindenre kiterjed. A tanulni vágyókat jól felszerelt, héber és angol nyelvű könyvtár várja. Edery rabbi és felesége komoly segítséget vállalt két éve a földrengés, valamint az azt követő szökőár utáni mentésben és helyreállításban.

A kinevezéshez az a tény is hozzájárult, hogy az elmúlt években megerősödtek az izraeli-japán kapcsolatok. Izrael és Japán többek között az úrkutatás, a startupok, valamint a számítógépes technológia és biztonság terén is különféle együttműködési megállapodásokat kötött.

Permetezzék, mint az eső tanításom

Dicső énekében Mózes a közösségéhez szól:
*Permetezzék, mint az eső tanításom,
hulljon, mint a harmat szózatom,
mint permetezés a sarjadéokra
és zápor a fűre.*

Isten szava olyan, mint eső a kiszáradt tájnak. Életet hoz és táplálja az élőket. Ha nem esik az eső, nincs betakarítás, bármilyen előkészületeket is tetünk az ügy érdekében. Sosem szabad az elbizakodottság és önhittség hibájába esni és azt mondani: „Erőm és kezem hatalma szerezte meg nekem ezt a vagyont” (5Mózes 8:17.)

A bölcsek mást is kiéreztek ebből az analógiából. Szifréj a következőképpen értelmezi: épp ahogy az eső lelesik a fákra, képessé téve azokat, hogy gyümölcsöt teremjenek a fa fajtájának megfelelően, ugyanígy a Tóra szavaiból nő ki a Szentírás, a Misna, a törvények és a tanok.

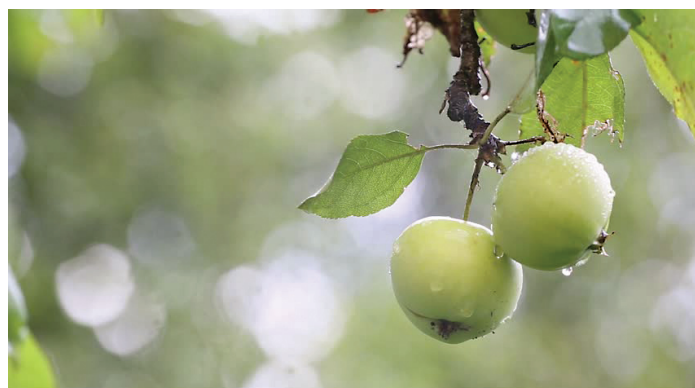
Csak egy Tóra van a világon, de annak sokféle hatása. Különböző tanításokat ad, más-más erényekről beszél. A Tórát sokszor ítélik kritikusai túlságosan előíró jellegűnek, mintha mindenkinek ugyanolyannak kéne lennie, ugyanúgy kéne viselkednie. A Midrás megközelíté-

se ettől merőben eltér. A Tórát az esőhöz hasonlítja, kiemelten hangsúlyozva annak legfontosabb hatását, hogy mindent, amit elér, növekedésnek indít. Mint ahogy az eső is csak a táplálékot adja a növénynek, hogy nőhessen, de nem szabja meg, hogy hová nőjön, úgy a Tóra sem tesz mást, mint biztosítja a feltételeket a növekedéshez, kiteljesedéshez, amit mindenkinek a saját útján kell tovább építenie magában.

Maharsa ezt így fogalmazta meg: a Tóranak 600.000 (ennyien voltak jelen a Tóraadáskor) értelmezése van, hiszen minden egyén elméletileg képes egy külön csak rá jellemző módon látni a Tóra mélységét.

A teremtés csodája az, ahogyan az Egység sokszínűséget hoz a földre. A Tóra az eső, ami táplálja ezt a sokszínűséget, segítve mindannyiunknak, hogy úgy legyünk teljesek, ahogyan arra csak mi vagyunk képesek.

*Rabbi Jonathan Sacks
írása nyomán*

Zsidóság szótára

Háláchá – A *háláchá* a zsidó törvény általános megnevezése: magában foglalja a mértékadó végső döntéseket éppúgy, mint a legspecifikusabb kérdéseket. Mindenekelőtt az Írott és a Szóbeli Tórában szereplő bibliai jogszabályokkal és parancsolatokkal foglalkozik, ezenkívül a rabbinikus törvénykezéssel és jogalkotással, beleértve a vallási bírósági döntéseket, amelyeket az idők folyamán a nagy rabbinikus tudósok responsumok és kommentárok formájába öntöttek. Mindez mérvadó alappal és törvényi precedensekkel szolgál a vallási törvénykezés folyamatos működéséhez. A „*háláchá*” szó azt jelenti: „járt út”. A *háláchá* nem elmélet, hanem gyakorlat. A *háláchá* nem filozófia, hanem jog. Bár a hit alapján fejlődött ki, a hangsúlyt a cselekvésre helyezi. A *háláchá* a parancsolatok – *micvot* (*micvák*) – minden helyzetnek és körülménynek megfelelő alkalmazásával foglalkozik. (A bibliai eredetű *micvák* megváltoztathatatlanok. A rabbinikus eredetűek bizonyos körülmények és feltételek között módosíthatók tekintélyes és erre felhatalmazott rabbik által.) A *háláchá* elkötelezett magatartást kíván. Az etikai kötelességekkel és a vallási engedelmességgel foglalkozik.

Velem és a Rebbével történt MENJ JAPÁNBA! (1. rész)

Első alkalommal, mikor találkoztam a Rebbével, hallgató voltam a Yeshiva University (Jesiva Egyetem) intézményében. Fantasztikus két órás beszélgetésben volt részem, melynek során beszélgettünk arról, mi egy zsidó szerepe a Tikkun Olamban (talmudi fogalom, a világ megjavítása – a szerk.). Legközelebb csak évekkel később láttam a Rebbét, 1967 májusában. Időközben káplánként szolgáltam az Egyesült Államok légi erejénél Japánban állomásozva. Visszaérkezésemkor a Great Neck-i közösség rabbijaként New Yorkban kezdtem dolgozni, közben megtörtént az eljegyzésem. Egy Chabad haszid arra bátorított - kósersági ellenőr volt a szomszédságomban –, hogy a Rebbének is küldjek egy meghívót az esküvőmre.

Legnagyobb meglepetésemre egy héten belül, kaptam egy telefonhívást, hogy szeretné látni a menyasszonyomat megengem, hogy megáldjon. Úgy mentünk oda, hogy az egész csak pár percig fog tartani.

Mikor bementünk, a Rebbe széles mosollyal fogadott, és a következőket mondta jiddisül: „Már régóta nem láttalak! Eltűntél előlem”.

Az igaz, hogy eltűntem, de nem voltam lubavicsi haszid, így nem értettem milyen kapcsolatot feltételezett köztünk. Talán nekem lett volna kapcsolódásom hozzá, de az különösen figyelemre méltó volt, hogy ő számon tartott engem.

Majd a következőt mondta: „Eleget dolgoztál a holtakkal, most kezdj dolgozni az élőkkel”.

Elsőre nem értettem, és azt válaszoltam, „Nem vezetek temetéseket”.

De ő csak megismételte az előzőt. A menyasszonyomra néztem. Semmi ötletem nem volt, hogy a Rebbe mit próbált nekem mondani. Azt gondoltam, ez talán valami misztikus rejtvény, így azt

mondtam: „Elnézést, de nem értem, zavarban vagyok, de tényleg nem értem”.

Mosolygott. „Olvastam, hogy egy zsidó temetőt találtál Nagasakiban. Miért vesztegeted az időd zsidó temetőkre? Vannak élő emberek Japánban.

Marvin Tokayer rabbi szerző és előadó. Tizennégy éve vezeti az általa alapított Great Neck-i Cherry Lane Minyan zsinagógát New Yorkban.

Élő zsidók vannak Japánban, akiknek szükségük van a te segítségedre.”

Tényleg találtam egy zsidó temetőt Nagasakiban, ahová az első atombombát dobták. Ez a hír megjelent egy újságban Amerikában”. Nagyon meg voltam lepve, hogy a Rebbe olvasta ezt, és hogy törődött a Japánban élő zsidókkal is.

Mikor odaát voltam a hadseregben, nem foglalkoztam civilekkel, így nem volt semmi kapcsolatom a japán zsidókkal, akik főleg Tokióban éltek, sok mérföldre attól a ponttól ahol én állomásoztam. De a Rebbe azt mondta nekem: „Japánba kéne menned, legyél ott a zsidó közösség rabbija”.

A menyasszonyom nem értette a jiddist. Ő izraeli volt, jemeni felmenőkkel, s számára Japán a világ végét jelentette. Mikor lefordítottam neki, mit mondott a Rebbe, ezt válaszolta: „Meg kéne mondanod a Rebbének, hogy nem sokára indulunk a nászutunkra. Nem érdekel minket Japán.”

Próbáltam témát váltani, de a Rebbe hajthatatlannak tűnt. Nem számított, hogy próbáltam másra irányítani a beszélgetés menetét, a Rebbe továbbra is csak Japánról beszélt, és arról, miért lenne az jó hely számomra.

arra, hogy neki vannak küldöttjei az egész világon. Miért nem küld valakit oda közülük? Ő rám nézett és azt mondta: „Ha lennének, küldeném őket”.

Cáfolta minden érveimet, ami amellet szolt, hogy ne menjek. „Nem kell örökre menned. Tölts ott annyi időt amennyit akarsz, de legyél a zsidó emberek szolgálatára.”

Elmagyaráztam a menyasszonyomnak, de ő azt gondolta, hogy bolond dolog lenne Japánba menni. Felhívta rá a figyelmem, hogy nem beszélünk japánul, és semmit nem tudunk az ottani zsidó közösségről.

Így köszönetet mondtunk, de nem fogadtuk el a felkérést.

Ő felállt, megáldott minket, s azt gondoltam, ezzel végeztünk is. De nem sok időre rá, kaptam egy telefonhívást a japán zsidó közösség elnökétől. New Yorkban volt és találkozni akart velem egy kávéra.

Folytatjuk...

Marvin Tokayer rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség Mindenhol és mindenben az Örökkévaló

A Teremtő nem egyszerűen nagy – Ő végtelen. Ha csak nagy volna, akkor a kisebb dolgok messzebb, a nagyobbak pedig közelebb lennének hozzá. A Végtelen számára azonban a nagy és a kicsi egyaránt jelentéktelen mérték. Ő mindenütt ott van és megtalálható mindenhol, ahol csak kívánja, hogy megtaláljuk.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Felhívtam a Rebbe figyelmét

Rejtvény

Eheti:

Mit ígér meg Mózes?
Melyik hegyre kell felmen-
nie Mózesnek?

Múlt heti:

Mit jelent a Vájélech?

A vájélech jelentése:
És ment

Milyen jövődőlés olvasható
ebben a szakaszban?

A hetiszakasz egy jövődö-
léssel fejeződik be, misze-
rint a jövőben Izrael el fog
fordulni az Örökkévalóval
kötött szövetségétől, s emi-
att az Örökkévaló elfordítja
majd az Ő arcát választott
népétől.

Imaidők

Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Hétköznap: 8.00: Reggeli ima

Szerda-csütörtök:

18:15: Délutáni-esti ima

(a Keren Or-ban)

Péntek este:

18:00: Hetiszakasz tanulás

18:30: Minchá,

utána Kábálát Sábát

Szombat:

8.45: Hetiszakasz tanulás

9:15: Reggeli ima, majd kidus

18:10: Délutáni ima, majd

szeudá slisit

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30: Reggeli ima

Péntek este:

19.00: Tanulás

18.00: Esti ima, majd kidus

Szombat: 9.30: Tanulás

10.00: Reggeli ima,

majd kidus

A zsidó futár esete a jesivával

Egy fiatal futár szóba elegyedik a megrendelő hölgygel arról, milyen sokba kerül a továbbtanulás. A hölgy megjegyzi: „Én tudok egy iskolát, ahol ingyen lehet tanulni ... de csak zsidó származásúakat vesznek fel”. A futárt érdekli a dolog, hiszen ennek a kritériumnak történetesen ő éppen megfelel. „Tudtam rögtön” – csap le a hölgy a válaszra, és a beszélgetés új irányt vesz, a hölgy zsinagógába invitálja új ismerősét. Így a fiú hamarosan életében először ellátogat az Óbudai zsinagógába.

Így indult Kristóf története, aki egy asszimilálódott magyar zsidó család gyermeke. Szülei sosem titkolták származását, de a hagyományok őrzése hiányzott a meleg családi légkörből, amelyben felnőtt.

A zsinagógai hangulat azonban hamar magával ragadta, és hamarosan rendszeres látogatója lett a szombati imáknak, egyre mélyebben érdeklődött

a zsidó hagyomány iránt. Végigjárta szinte az összes vallásos tanulócsoporthoz Budapesten és nyolc hónap múlva már napi rendszerességgel járt az Óbudai zsinagógába reggeli imára.

Ekkortájt vetette fel Köves Slomó rabbi, hogy lenne le-

hetősége egy kifejezetten *báál tsuváknak*, nem vallásos közegekből érkező visszatérőknek fenntartott jesivában tanulnia Jeruzsálemben. *Kristófnak* – Jichák Jehúda ben Ávráhámnak – megtetszett az ötlet, belevetette magát a tanulásba: a hagyományos *chevruta* módszerrel, párban tanulással, valamint *Oberlander Báruch* és *Köves Slomó* rabbik segítségével nyár végére biztos alapokra tett szert.

A jesiva tanulási rendje, melyben mindenki a maga tempójában haladhat, nagy élményt jelent a fiúnak, aki úgy döntött, egyből meg is osztja a tanultakat. Így csatlakozott a *Gut Sábesz* szerkesztőségéhez: hetiszakaszhoz kapcsolódó írásaival innentől hétről hétre találkozhatnak.

A rabbi válaszol!

Lehet-e magyarul imádkozni?

Kedves Rabbi!

Barátaimmal beszélgetve felmerült, hogy nem tudunk héberül, így aztán imádkozni sem tudunk. Amit én kifogásolok, hogy így a zsinagógában csak egy passzív jelenlét figyelhető meg. Szerintem az ima nem csak héberül érvényes, pontosabban, nem minden ima, ami a héber tudást megkívánna. Vagy éppen a haszidizmus az az irányzat, amelyik ilyen és hasonló kötetmek alól ad felmentést, mondván, hogy az Örökkévaló imádata nem igényel bonyolult szabályokat,

mindössze tiszta, őszinte emberi hozzáállást?

Várom válaszát ez ügyben, köszönettel: László

Kedves László!

Természetesen a Jóisten minden nyelven ért, és ezért a háláchá (zsidó jog) előírása az, hogy minden olyan nyelven imádkozhatunk, amelyet ismerünk. Sőt, mivel az ima lényege az áhitat, ezért fontos, hogy legalább valami fogalmunk legyen az elmondott ima jelentéséről. Ez az oka annak, hogy különböző liturgikus kiadvá-

nyokat adunk ki két nyelven, tükörfordítással.

Ugyanakkor a háláchá nem engedi, hogy a közösségi imát ne héberül vezessék le. A zsidó nép számára a héber szellemi örökség, aminek használatát, ha feladnánk, feledésbe merülne. Így aztán az ajánlatos az, hogy az ima héber nyelven, a hagyományos liturgiával van levezetve, de ha valaki a közösségből nem érti a hébert, akkor tud puskázni a magyar fordításból.

*Üdvözlettel
Köves Slomó*

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: (+36-1-268-0183)

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**

Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

Szerkesztő: **Golubovics Martina**

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

ISSN 1416-4604

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza.

Kérjük ne dobja el!

Meg jelenik az
**Egységes Magyarországi Izraelita
Hitközség** támogatásával.

